

## **Lausuntopyyntö koulujen ja oppilaitosten loma-aikoja koskevasta muistiolounnoksesta**

### **Johdanto**

Opetusministeri pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta muistiolounnoksesta, joka käsittelee koulujen ja oppilaitosten loma-aikojen nykykäytäntöjä sekä esittelee mallin, joka havainnollistaa kesäloman aloittamisen siirtämistä kahdella viikolla nykyistä myöhemmäksi kesäkuulle ja koulutyön aloittamista elokuun puolivälin jälkeen. Lisäksi mallissa on otettu huomioon pidentyvän kevätlukukauden keventäminen uudella, huhtikuun loppuun ajoittuvalla kevätlomalla.

### **Tausta**

Opetusministeri Adlercreutz on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriön virkakuntaa selvittämään, miten koulujen ja oppilaitosten kesälomien siirtäminen olisi toteutettavissa ja millaisia muutostarpeita siirto aiheuttaisi koulutusjärjestelmässä.

Muistiolounnos on laadittu virkатыönä opetus- ja kulttuuriministeriössä. Työn aikana on kuultu Opetushallituksen ja Ylioppilastutkintolautakunnan virkahenkilöitä. Muistiolounnoksessa loma-aikoja ja niiden mahdollisten muutosten vaikutuksia tarkastellaan ensisijaisesti opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan sekä koulutusjärjestelmän näkökulmasta. Muistio on tarkoitettu pohjaksi loma-ajoista käytävälle keskustelulle ja niitä koskeville jatkotoimille.

### **Tavoitteet**

Tavoitteena olisi tukea perheiden hyvinvointia vahvistamalla perheiden mahdollisuuksia viettää yhteistä kesälomaa. Mahdollisella lomien siirrolla tavoiteltaisiin suomalaisen koulutusjärjestelmän työ- ja loma-aikojen yhteensopivuutta muun Euroopan loma-aikojen kanssa. Lisäksi keväälle ajoittuvalla uudella lomajaksolla kevennettäisiin pitkää kevätlukukautta ja tuettaisiin lasten ja nuorten hyvinvointia.

Lausuntopyynnön tarkoituksena on kerätä tietoa vaikutuksista, joita loma-aikojen muutoksilla nähdään olevan, mikäli lomat toteutuisivat muistiossa esitetyn mallin mukaisesti. Lisäksi selvitetään vastaajien näkemyksiä esitetyistä loma-aikojen muutoksista.

## Vastausohjeet vastaanottajille

Opetus- ja kulttuuriministeriö varaa teille mahdollisuuden antaa lausuntonne muistiosta. Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa. Lausunnon voi antaa suomen tai ruotsin kielellä.

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon.

Lausunnon antaakseen vastaajan on rekisteröidyttävä ja kirjauduttava lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Mikäli et halua rekisteröityä palveluun, lausunnon voi lähettää myös sähköpostitse opetus- ja kulttuuriministeriön kirjaamoon (kirjaamo.okm@gov.fi). Lausunnoissa pyydetään käyttämään viitteenä diaarinumeroa VN/15678/2026.

Ministeriöiden, joilla on käytössä VAHVA, on vietävä lausuntonsa VAHVAAan asialle VN/15678/2026.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan Hankeikkunassa ja lausuntopalvelu.fi:ssä.

## Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan **viimeistään 3.7.2026**.

## Valmistelijat

Opetusneuvos Minna Bálint, puh 0295 330 430  
Opetusneuvos Petri Haltia, puh. 0295 330 096  
Neuvotteleva virkamies Minna Polvinen, puh. 0295 330 262

Sähköpostiosoitteet noudattavat muotoa: etunimi.sukunimi(at)gov.fi

## Liitteet:

[Modell för ändring av skolornas lovtider.pdf](#)

[Malli koulujen loma-aikojen muuttamiseksi.pdf](#)

## Jakelu:

Aalto-korkeakoulusäätiö sr

Ab Yrkeshögskolan vid Åbo Akademi Novia  
Ada Äijälän koulu O/Y  
AEL-Amiedu Oy  
Ahlmanin koulun Säätiö sr  
Aikuislukioliitto ry  
Aitoon Emäntäkoulu Oy  
Akaan kaupunki  
Akava Ry  
Alajärven kaupunki  
Alavieskan kunta  
Alavuden kaupunki  
Ammatillisen koulutuksen talouspäälliköt ry  
Ammatilliset erityisoppilaitokset (AMEO-verkosto)  
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry/Rådet före  
yrkeshögskolornas rektorer Arene rf  
Ammattiopisto Luovi Oy  
Ammattiopisto Spesia Oy  
Ammattiosaamisen kehittämissyhistys AMKE ry/Utvecklingsföreningen  
för yrkeskunnande rf  
Anna Tapion säätiö sr  
Apollon Yhteiskoulun Kannatusyhdistys ry  
Asikkalan kunta  
Askolan kunta  
Auran kunta  
Aurinkorannikon suomalaisen koulun säätiö sr  
AVA-instituutin Kannatusyhdistys ry  
Avartti-säätiö/Avartti-stiftelsen  
Axxell Utbildning Ab  
Bildningsalliansen r.f.  
Björneborgs svenska samskolas aktiebolag  
Borgå folkakademi Ab  
Careeria Oy  
Centria-ammattikorkeakoulu Oy  
CONFIDO Pohjanmaan Kristillinen Kasvatus ry  
Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy  
Elias-Koulun kouluyhdistys ry  
Elinkeinoelämän Keskusliitto EK/Finlands näringsliv rf  
Elinkeinoelämän Oppilaitokset EOL ry  
Englantilaisen koulun säätiö sr  
Enonkosken kunta  
Enontekiön kunta  
Erilaisten oppijoiden liitto  
Espoon kaupunki  
Espoon kristillisen koulun kannatusyhdistys ry  
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia  
Espoon Steinerkoulun kannatusyhdistys ry  
Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä  
Etelä-Pohjanmaan Steinerkouluyhdistys ry  
Etelä-Savon Koulutus Oy  
Eurajoen kristillisen opiston kannatusyhdistys r.y.  
Eurajoen kunta

Euran kunta  
Evijärven kunta  
Finlands Svenska Lärarförbund FSL  
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf  
Finlands Svenska Ungdomsförbund FSU  
Fintraffic Lennonvarmistus Oy, ent. Air Navigation Services Finland Oy  
Folkhälsan Utbildning Ab  
Forssan kaupunki  
Fria Kristliga Folkhögskolföreningen FKF rf  
Fysikaalinen hoitolaitos Arcus Lumio & Pirttimaa  
Förbundet Hem och Skola  
Föreningen för Svenska samskolans i Tammerfors upprätthållande rf  
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Oy  
Haapajärven kaupunki  
Haapaveden kaupunki  
Haapaveden Opiston kannatusyhdistys ry  
Hailuodon kunta  
Halsuan kunta  
Haminan kaupunki  
Hangon kaupunki  
Hankasalmen kunta  
Harjavallan kaupunki  
Harjun Oppimiskeskus Oy  
Hartolan kunta  
Hattulan kunta  
HAUS kehittämiskeskus Oy  
Hausjärven kunta  
Heinolan kaupunki  
Heinäveden kunta  
Helsingin eurooppalainen koulu  
Helsingin Juutalainen seurakunta  
Helsingin kansainvälisen koulun vanhempainyhdistys ry  
Helsingin kaupunki  
Helsingin Konservatorio Säätiö sr  
Helsingin kristillisen koulun kannatusyhdistys ry  
Helsingin Montessori-yhdistys ry  
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu  
Helsingin Rudolf Steiner -koulun kannatusyhdistys ry  
Helsingin Uusi yhteiskoulu Osakeyhtiö  
Helsingin yliopisto  
Helsinki Business College Oy  
Hevosopisto Oy  
Hirvensalmen kunta  
Hoitopedagogisen Rudolf Steiner-koulun kannatusyhdistys ry  
Hollolan kunta  
Huittisten kaupunki  
Humppilan kunta  
Hyrja koulutus Oy  
Hyrnsalmen kunta  
Hyvinkään kaupunki  
Hämeen ammatti-instituutti Oy

Hämeen ammattikorkeakoulu Oy  
Hämeenkyrön kunta  
Hämeenlinnan kaupunki  
lin kunta  
Iisalmen kaupunki  
Iitin kunta  
Iitin kunta  
Ikaalisten kaupunki  
Ilmajoen kunta  
Ilmajoen kunta  
Ilomantsin kunta  
Imatran kaupunki  
Inarin kunta  
Inkoon kunta  
Isojoen kunta  
Isonkyrön kunta  
Itä-Hämeen kansansivistystyön säätiö sr  
Itä-Karjalan Kansanopistoseura ry  
Itä-Savon koulutuskuntayhtymä  
Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy  
Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun säätiö sr  
Itä-Suomen yliopisto  
Jakobstad stad / Pietarsaaren kaupunki  
Janakkalan kunta  
Joensuun kaupunki  
Joensuun steinerkoulun kannatusyhdistys ry  
Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä  
Jokioisten kunta  
Jollas-Opisto Oy  
Joroisten kunta  
Joutsan kunta  
Joutsenon Opiston kannatusyhdistys ry  
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL/Förbundet för den offentliga  
sektorn och välfärdsområdena JHL  
Juuan kunta  
Juupajoen kunta  
Juvan kunta  
Jyränkölän Setlementti ry  
Jyväskylän ammattikorkeakoulu Oy  
Jyväskylän kaupunki  
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia  
Jyväskylän kristillisen koulun yhdistys ry  
Jyväskylän kristillisen opiston säätiö sr  
Jyväskylän Steinerkoulun kannatusyhdistys ry  
Jyväskylän Talouskouluyhdistys r.y.  
Jyväskylän yliopisto  
Jämijärven kunta  
Jämsän kaupunki  
Jämsän kristillinen opisto ry  
Järvenpään kaupunki  
Järvisseudun koulutuskuntayhtymä

Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy  
Kaarinan kaupunki  
Kaavin kunta  
Kainuun Opisto Oy  
Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy  
Kajaanin kaupunki  
Kalajoen kaupunki  
Kalajoen Kristillisen Opiston Kannatusyhdistys ry  
Kalevan lukion kannatusyhdistys ry.  
Kangasalan kaupunki  
Kangasniemen kunta  
Kankaanpään kaupunki  
Kankaanpään kaupunki  
Kanneljärven kansanopiston kannatusyhdistys ry  
Kannonkosken kunta  
Kannuksen kaupunki  
Kansainvälinen vapaaehtoistyö ry/Internationella Arbetslag rf  
Kansalaisopistojen liitto KoL/Medborgarinstitutens förbund MiF  
Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry  
Karelia-ammattikorkeakoulu Oy  
Karijoen kunta  
Karkkilan kaupunki  
Karstulan Evankelisen Kansanopiston Kannatusyhdistys ry  
Karstulan kunta  
Karvi - Kansallinen koulutuksen arviointikeskus/NCU - Nationella centret  
för utbildningsutvärdering  
Karvian kunta  
Kaskisten kaupunki - Kaskis stad  
Kauhajoen kaupunki  
Kauhavan kaupunki  
Kauniaisten kaupunki  
Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad  
Kaustisen kunta  
Keiteleen kunta  
Kellosepäntaidon Edistämissäätiö sr  
Kemijärven kaupunki  
Kemin kaupunki  
Keminmaan kunta  
Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia  
Kempeleen kunta  
Keravan kaupunki  
Keski-Pohjanmaan Konservatorion Kannatusyhdistys ry  
Keski-Pohjanmaan Koulutusyhtymä  
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda  
Keski-Uudenmaan kristillisen koulun ja päiväkodin kannatusyhdistys ry  
Keskuskauppakamari/Centralhandelskammaren  
Keuruun kaupunki  
Kihniön kunta  
Kiinteistöalan Koulutussäätiö sr  
Kiipulasäätiö sr  
Kimitoöns kommun / Kemiönsaaren kunta

Kinnulan kunta  
Kirkkonummen kunta  
Kirkkopalvelut ry  
Kirkon työmarkkinalaitos/Kyrkans arbetsmarknadsverk  
Kiteen Evankelisen Kansanopiston kannatusyhdistys ry  
Kiteen kaupunki  
Kittilän kunta  
Kiuruveden kaupunki  
Kivijärven kunta  
Kokemäen kaupunki  
Kokkolan kaupunki  
Kolarin kunta  
Kolmen kampuksen urheiluopisto oy  
KONE Hissit Oy  
Konneveden kunta  
Kontiolahden kunta  
Korpisaaren Säätiö sr  
Korsholm kommun - Mustasaaren kunta  
Korsholms kommun / Mustasaaren kunta  
Korsnäs kommun  
Kosken TI kunta  
Kotka Svenska Samskolas Garantiförening r.f.  
Kotkan kaupunki  
Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä  
Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä  
Koulutuskuntayhtymä Brahe  
Koulutuskuntayhtymä OSAO  
Koulutuskuntayhtymä Tavastia  
Kouluyhdistys Pestalozzi Schulverein Skolföreningen r.y.  
Kouvolan Ammattiopisto Oy  
Kouvolan kaupunki  
Kristinestads stad / Kristiinankaupunki  
Kronoby kommun / Kruunupyyn kunta  
KSAK Oy  
Kuhmoisten kunta  
Kuhmon kaupunki  
Kulosaaren yhteiskoulun osakeyhtiö  
Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT  
Kuopion kaupunki (3)  
Kuopion konservatorion kannatusyhdistys r.y.  
Kuopion kristillisen päiväkodin ja koulun kannatusyhdistys ry.  
Kuopion steinerkouluyhdistys ry  
Kuopion Talouskoulun Kannatusyhdistys ry  
Kuortaneen kunta  
Kuortaneen kunta  
Kuortaneen Urheiluopistosäätiö sr  
Kurikan kaupunki  
Kurikan kaupunki  
Kustavin kunta  
Kuusamon kaupunki  
Kvarnen Samkommun

Kymenlaakson steinerkoulun kannatusyhdistys ry  
Kyyjärven kunta  
Kärkölän kunta  
Kärsämäen kunta  
Laajasalon opiston säätiö sr  
LAB-ammattikorkeakoulu Oy  
Lahden kansanopiston säätiö sr  
Lahden kaupunki  
Lahden Konservatorio Oy  
Lahden kristillisen koulun kannatusyhdistys ry  
Lahden Rudolf Steiner-koulun Kannatusyhdistys ry  
Lahden yhteiskoulun säätiö sr  
Laihian kunta  
Laitilan kaupunki  
Lapin ammattikorkeakoulu Oy  
Lapin yliopisto  
Lapinjärven kunta - Lapträsk kommun  
Lapinlahden kunta  
Lappajärven kunta  
Lappeenrannan kaupunki  
Lappeenrannan seudun steinerkoulun kannatusyhdistys ry  
Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto LUT  
Lapsiasiavaltuutetun toimisto/Barnombudsmannens byrå  
Lapuan kaupunki  
Larsmo kommun - Luodon kunta  
Lasten ja nuorten keskus ry  
Lastenliitto ry  
Lastensuojelun keskusliitto/Centralförbundet för Barnskydd  
Laukaan kunta  
Laurea-ammattikorkeakoulu Oy  
Lauttasaaren yhteiskoulun säätiö sr  
Leirikesä ry  
Lemin kunta  
Lempäälän kunta  
Leppävirran kunta  
Lestijärven kunta  
Liedon kunta  
Lieksan kaupunki  
Liikenne- ja viestintäministeriö/Kommunikationsministeriet  
Limingan kunta  
Liperin kunta  
Live-säätiö sr.  
Lohjan kaupunki  
Loimaan evankelisen kansanopiston säätiö sr  
Loimaan kaupunki  
Lopen kunta  
Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä  
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä  
Loviisan kaupunki  
Luhangan kunta  
Luksia Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä

Lumijoen kunta  
Luontoliitto ry  
Lupa- ja valvontavirasto/Tillstånds- och tillsynsverket  
Luumäen kunta  
Länsirannikon Koulutus Oy WinNova  
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry/Centralförbundet för  
lant- och skogsbruksproducenter MTK ry  
Maalariammattikoulun Kannatusyhdistys r.y.  
Maanviljelyslyseon osakeyhtiö  
Malax kommun / Maalahden kunta  
Management Institute of Finland MIF Oy  
Mannerheimin lastensuojeluliitto MLL ry/Mannerheims  
Barnskyddsförbund rf  
Marttayhdistysten liitto ry  
Marttilan kunta  
Maskun kunta  
Mercuria kauppaoppilaitos Oy  
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus  
Merijärven kunta  
Merikarvian kunta  
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy  
Meyer Turku Oy  
Miehikkälän kunta  
Mikkelin kaupunki  
Muhoksen kunta  
Multian kunta  
Munkkiniemen koulutussäätiö sr  
Muonion kunta  
Muuramen kunta  
Mynämäen kunta  
Myrskylän kunta - Mörskom kommun  
Mäntsälän kunta  
Mänttä-Vilppulan kaupunki  
Mäntyharjun kunta  
Naantalin kaupunki  
Nakkilan kunta  
Nivalan kaupunki  
Nokian kaupunki  
Nousiaisten kunta  
Nuorisola ry/Ungdomssektorn rf  
Nuorten Muslimien Foorumi  
Nuorten Suomi ry  
Nurmeksen kaupunki  
Nurmijärven kunta  
Nykarleby stad - Uusikaarlepyyn kaupunki  
Nykarleby stad / Uusikaarlepyy  
Nyyti ry  
Närpes stad / Närpiön kaupunki  
Oikeusministeriö/Justitieministeriet  
Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry/Undervisningssektorns  
Fackorganisation OAJ

Opetushallitus/Utbildningsstyrelsen  
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri  
Opsia ry  
Optima samkommun  
Orimattilan kaupunki  
Oripään kunta  
Oriveden kaupunki  
Oulaisten kaupunki  
Oulun Ammattikorkeakoulu Oy  
Oulun kaupunki  
Oulun kristillinen kasvatus ry  
Oulun Reggio Emilia kannatusyhdistys ry  
Oulun steinerkoulun kannatusyhdistys ry  
Oulun yliopisto  
Oulunkylän yhteiskoulun säätiö sr  
Outokummun kaupunki  
Oy Helsingin Yhteiskoulu ja Reaalilukio  
Paasikiviopistoyhdistys ry  
Padasjoen kunta  
Paimion kaupunki  
Palloilu Säätiö sr  
Paltamon kunta  
Pargas stad / Paraisten kaupunki  
Parikkalan kunta  
Parkanon kaupunki  
Pedersöre kommun / Pedersören kunta  
Peimarin koulutuskuntayhtymä  
Pelastakaa lapset ry/Rädda Barnen rf  
Pelkosenniemen kunta  
Pellon kunta  
Perhekuntoutuskeskus Lauste ry  
Perho Liiketalousopisto Oy  
Perhon kunta  
Peräpohjolan Kansanopiston Kannatusyhdistys ry  
Petäjäveden kunta  
Pieksämäen kaupunki  
Pielaveden kunta  
Pihtiputaan kunta  
Pirkkalan kunta  
Pohjois-Haagan yhteiskoulu oy  
Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä  
Pohjois-Satakunnan kansanopiston kannatusyhdistys ry  
Pohjois-Savon Kansanopistoseura r.y.  
Pohjois-Suomen Koulutuskeskussäätiö sr  
Polvijärven kunta  
Pomarkun kunta  
Pop & Jazz Konservatorion Säätiö sr  
Porin kaupunki  
Porin Kristillisen Koulun kannatusyhdistys ry  
Porin seudun Steinerkoulun kouluyhdistys ry  
Pornaisten kunta

Portaanpää ry  
Porvoon kaupunki  
Porvoon steinerkoulun kannatusyhdistys ry  
Posion kunta  
Prometheus-leirin tuki ry/Prometheus-lägrets stöd rf  
Pudasjärven kaupunki  
Pukkilan kunta  
Punkalaitumen kunta  
Puolangan kunta  
Puumalan kunta  
Pyhtään kunta  
Pyhäjoen kunta  
Pyhäjärven kaupunki  
Pyhännän kunta  
Pyhärannan kunta  
Pälkäneen kunta  
Pöytyän kunta  
Raahen kaupunki  
Raahen Porvari- ja Kauppakoulurahasto sr  
Raision kaupunki  
Raision seudun koulutuskuntayhtymä  
Rakennusteollisuuden koulutuskeskus RATEKO  
Rantasalmen kunta  
Ranuan kristillinen kansanopistoyhdistys ry  
Ranuan kunta  
Raseborgs stad / Raaseporin kaupunki  
Rastor-instituutti ry  
Raudaskylän Kristillinen Opisto r.y.  
Rauman Avokas ry  
Rauman kaupunki  
Rautalammin kunta  
Rautavaaran kunta  
Rautjärven kunta  
Reisjärven kunta  
Riihimäen kaupunki  
Ristijärven kunta  
Rovalan Settlementti ry  
Rovaniemen kaupunki  
Rovaniemen koulutuskuntayhtymä  
Rovaniemen seudun kristillisen koulun kannatusyhdistys ry  
Rovaniemen steinerkasvatus ry  
Ruokolahden kunta  
Ruoveden kunta  
Ruskon kunta  
Rääkkylän kunta  
Saamelaisalueen koulutuskeskus  
Saamelaiskäräjät/Sametinget  
Saarijärven kaupunki  
Saaristoasiain neuvottelukunta/Skärgårdsdelegationen  
Sallan kunta  
Salon kaupunki

Salon seudun koulutuskuntayhtymä  
SASKY koulutuskuntayhtymä  
Sastamalan kaupunki  
Satakunnan ammattikorkeakoulu Oy  
Satakunnan koulutuskuntayhtymä  
Sateenkaaren koulun kuntayhtymä  
Sauvon kunta  
Savitaipaleen kunta  
Savon koulutuskuntayhtymä  
Savonia-ammattikorkeakoulu oy  
Savonlinnan kaupunki  
Savukosken kunta  
Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy  
Seinäjoen kaupunki  
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä  
Sievin kunta  
Siikaisten kunta  
Siikajoen kunta  
Siikalatvan kunta  
Siilinjärven kunta  
Simon kunta  
Sipoon kunta  
Siuntion kunta - Sjundeå kommun  
Sivistystyönantajat ry/Bildningsarbetsgivarna rf  
Skolgarantiföreningen r.f.  
Sodankylän kunta  
Soinin kunta  
Someron kaupunki  
Sonkajärven kunta  
Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö /Social- och hälsovårdsministeriet  
Sotkamon kunta  
Steinerpedagogikens vänner i Västnyland, SPV rf  
Sulkavan kunta  
Suomalainen Koulutusyhdistys ry  
Suomalaisen yhteiskoulun osakeyhtiö  
Suomalais-venäläinen koulu  
Suomen 4H liitto/Svenska Finlands folkting  
Suomen Adventtikirkko  
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry/Social- och  
hälsovårdsministeriet  
Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry/Ledare för  
Yrkesutbildningen i Finland rf  
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry/Finlands Fackförbunds  
Centralorganisation FFC rf  
Suomen Diakoniaopisto - SDO Oy  
Suomen Humanistinen Ammattikorkeakoulu Oy  
Suomen Ilmailuopisto Oy  
Suomen kansallisooppera ja -baletti sr  
Suomen Kansanopistoyhdistys ry/Finlands Folkhögskolförening rf  
Suomen kesäyliopistot ry  
Suomen konservatorioliitto ry/Finlands konservatorieförbund ry

Suomen Kuntaliitto/Finlands Kommunförbund  
Suomen Lukiolaisten Liitto ry/Finlands Gymnasistförbund rf  
Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liitto ry/Finlands natur- och miljökolförbund rf  
Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys ry  
Suomen Lähilukioyhdistys ry  
Suomen nuorisokeskusyhdistys ry  
Suomen Nuoriso-Opiston Kannatusyhdistys ry  
Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry  
Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry  
Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry/Finlands studerandekårers förbund – SAMOK  
Suomen Partiolaiset ry/Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry  
Suomen Rehtorit ry/Finlands Rektorer rf  
Suomen Saamelaisnuoret ry  
Suomen Urheiluopiston Kannatusosakeyhtiö  
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry/Finlands universitetsrektorers råd UNIFI rf  
Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry/Finlands studentkårers förbund FSF rf  
Suomen ympäristöopisto SYKLI Oy  
Suomen Yrittäjäopisto Oy  
Suomen Yrittäjät ry/Företagarna i Finland rf  
Suomussalmen kunta  
Suonenjoen kaupunki  
Suupohjan koulutus- ja työllisyyskuntayhtymä  
Svenska Finlands folkting  
Svenska Framtidsskolan i Helsingforsregionen Ab  
Svenska Handelshögskolan  
Svenska Österbottens förbund för Utbildning och Kultur  
Sylvia-koti yhdistys ry  
Sysmän kunta  
Säkylän kunta  
Taideyliopisto  
Taipalsaaren kunta  
Taivalkosken kunta  
Taivassalon kunta  
Tallinnan suomalaisen koulun tuki ry  
Tammelan kunta  
Tampereen Aikuiskoulutussäätiö sr  
Tampereen ammattikorkeakoulu Oy  
Tampereen kaupunki  
Tampereen Musiikkiopiston Säätiö sr  
Tampereen steinerkoulun kannatusyhdistys ry  
Tampereen Yhteiskoulun Säätiö sr  
Tampereen yliopisto  
Tanhuvaaran Säätiö sr  
Tarton suomalaisen koulun yhdistys ry  
Tasa-arvovaltuutettu/Jämställdhetsombudsmannen  
Tervolan kunta  
Tervon kunta

Teuvan kunta  
Tohmajärven kunta  
Toholammin kunta  
Tohtori Matthias Ingmanin säätiö sr  
Toimihenkilöjärjestöjen Opintoliitto ry  
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry/Tjänstemannacentralorganisationen  
STTK rf  
Toivakan kunta  
Tornion kaupunki  
Touko Voutilaisen koulusäätiö sr  
Traffica Oy  
Turun Aikuiskoulutussäätiö sr  
Turun ammattikorkeakoulu Oy  
Turun Ammattiopistosäätiö sr  
Turun kaupunki  
Turun konservatorio Oy  
Turun kristillisen opiston säätiö sr  
Turun seudun steinerkouluyhdistys ry  
Turun yliopisto  
Tuusniemen kunta  
Tuusulan kunta  
TYA-oppilaitos Oy  
Tyrnävän kunta  
Työ- ja elinkeinoministeriö/Arbets- och näringsministeriet  
Työtehoseura ry  
Töölön Yhteiskoulu Osakeyhtiö  
Ulkoministeriö/Utrikesministeriet  
Ulvilan kaupunki  
Urjalan kunta  
Utajärven kunta  
Utsjoen kunta  
Uudenkaupungin kaupunki  
Uuraisten kunta  
Vaalan kunta  
Vaasan ammattikorkeakoulu Oy - Vasa yrkeshögskola Ab  
Vaasan kaupunki  
Vaasan steinerpedagogiikan kannatusyhdistys ry  
Vaasan yliopisto  
Valkeakosken kaupunki  
Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä  
Valkealan Kristillisen Kansanopiston Kannatusyhdistys r.y.  
Valteri-koulu  
Valtion koulukodit  
Valtiovarainministeriö/Finansministeriet  
Vammaisfoorumi ry/Handikappforum rf  
Vanhempainliitto/Finlands Föräldraförbund  
Vantaan kaupunki  
Vantaan seudun Steinerkoulun kouluyhdistys ry  
Vapaa sivistystyö ry/Fritt bildningsarbete rf  
Vapaan kyläkoulun kannatusyhdistys ry  
Varalan Säätiö sr

Varkauden kaupunki  
Varsinais-Suomen aikuiskoulutussäätiö sr  
Varusmiesliitto ry/Beväringsförbundet rf  
Vehmaan kunta  
Vesannon kunta  
Vesilahden kunta  
Vetelin kunta  
Vieremän kunta  
Vihdin kunta  
Viipurin Reaalikoulu Oy  
Viitasaaren kaupunki  
Vimpelin kunta  
Virolahden kunta  
Virtain kaupunki  
Vuolle Settlementti ry  
Vörå kommun / Vöyrin kunta  
Yhdenvertaisuusvaltuutettu/Diskrimineringsombudsmannen  
Yksityiskoulujen liitto ry/Privatskolornas förbund rf  
Ylioppilastutkintolautakunta/Studentexamensnämnden  
Ylitornion kunta  
Ylitornion Yhteiskoulun Kannatusosakeyhtiö  
Ylivieskan kaupunki  
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä  
Ylöjärven kaupunki  
Ypäjän kunta  
Yrkeshögskolan Arcada Ab  
Åbo Akademi  
Ähtärin kaupunki  
Äänekosken Ammatillisen Koulutuksen kuntayhtymä  
Äänekosken kaupunki

## Lausunnonantajan lausunto

Millaisia vaikutuksia näkisitte aiheutuvan koulutusjärjestelmälle, mikäli perusopetuksen loma-ajat muutettaisiin mallin esittämällä tavalla?

Millaisia vaikutuksia näkisitte aiheutuvan muille toimialoille / edustamallanne toimialalle, mikäli perusopetuksen loma-ajat toteutettaisiin mallin esittämällä tavalla?

Mitä muita yhteiskunnallisia vaikutuksia koulujen kesälomien siirtämisellä voisi näkemyksenne mukaan olla?

Mikä on kantanne esitettyyn loma-aikamalliin?

Miten suhtaudutte malliin, jossa koulutyö päättyisi kesäkuussa viikolla 24 viimeisenä arkipäivänä, helatorstain yhteyteen lisättäisiin yksi vapaapäivä ja koulutyö alkaisi elokuussa aikaisintaan viikolla 35 ensimmäisenä arkipäivänä, eli huhtikuun loppuun ei otettaisi viikon mittaista lomaa?

Muut mahdolliset huomiot muistiosta.

Lempinen Petri  
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Bálint Minna  
Opetus- ja kulttuuriministeriö

## Koulujen ja oppilaitosten loma-ajat

*Malli loma-aikojen muuttamiseksi sekä muistio nykykäytännöistä*

## Sisällys

|                                                                           |    |
|---------------------------------------------------------------------------|----|
| Koulujen ja oppilaitosten loma-ajat .....                                 | 1  |
| Johdanto .....                                                            | 3  |
| 1.  Malli kesäloman siirtämisestä ja kevätlukukauden keventämisestä ..... | 5  |
| 1.1 Säädösmuutostarve .....                                               | 7  |
| 1.2 Vaikutukset.....                                                      | 8  |
| 2 Koulujen ja oppilaitosten työajat.....                                  | 13 |
| 2.1 Esi- ja perusopetus .....                                             | 13 |
| 2.2 Lukiokoulutus .....                                                   | 15 |
| 2.3 Ammatillinen koulutus .....                                           | 15 |
| 2.4 Ammattikorkeakoulut ja yliopistot .....                               | 16 |
| 3 Loma-aikojen kehittyminen Suomessa.....                                 | 17 |
| 4 Loma-ajat Euroopassa .....                                              | 18 |
| 5 Lausuntojen koonti .....                                                | 20 |

## Johdanto

Tässä muistiossa kuvataan koulujen ja oppilaitosten nykyisiä loma-aikakäytäntöjä sekä tuodaan esille koulutusjärjestelmän kannalta keskeisiä vaikutuksia, joita loma-aikojen mahdollinen uudelleen sijoittaminen synnyttäisi. Koulutusjärjestelmä muodostaa toiminnallisen kokonaisuuden, jossa muutokset yhdellä koulutusasteella heijastuvat seuraaville. Vaikka lähtökohtana ovat perusopetuksen työ- ja loma-ajat, tarkasteltavana on koulutusjärjestelmä jatkumona ja sen toimivuus kaikilla koulutusasteilla.

Opetusministeri Adlercreutz on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriön virkakuntaa selvittämään, miten koulujen ja oppilaitosten kesälomien siirtäminen olisi toteutettavissa ja millaisia muutostarpeita siirto aiheuttaisi koulutusjärjestelmässä. Mahdollisen siirron tavoitteena olisi tukea perheiden hyvinvointia vahvistamalla perheiden mahdollisuuksia viettää yhteistä kesälomaa sekä tukea lasten ja nuorten hyvinvointia selvittämällä, olisiko kevätlukukauden keventäminen loma-aikoja uudistamalla mahdollista. Lisäksi tavoitteena olisi tukea suomalaisen koulutusjärjestelmän työ- ja loma-aikojen yhteensopivuutta muun Euroopan loma-aikojen kanssa.

Vastaavaa selvitystä on ehdotettu myös kuuden kansanedustajan allekirjoittamassa toimenpideoitteessa TPA 38/2023 vp. Aloitteessa ehdotetaan, että valtioneuvosto ryhtyisi toimenpiteisiin selvittääkseen koululaisten kesälomien siirron vaikutukset yrittäjyyteen, työllisyyteen ja kansantalouteen sekä toteuttaakseen lomakauden siirron eteenpäin. Aloitteessa esitetään, että koulutyö säädettäisiin päättymään kaksi viikkoa nykyistä myöhemmin, viikon 24 viimeisenä arkipäivänä.

Muistiossa on malli, jolla havainnollistetaan kesäloman aloittamisen siirtämistä kahdella viikolla nykyistä myöhemmäksi kesäkuulle ja koulutyön aloittamista elokuun puolivälin jälkeen. Lisäksi mallissa on otettu huomioon pidentyvän kevätlukukauden keventäminen uudella, huhtikuun loppuun ajoittuvalla kevätlomalla.

Vakiintuneiden loma-aikojen muutoksilla olisi vaikutuksia koko koulutusjärjestelmään ja siten suora vaikutus suureen joukkoon koululaisia ja opiskelijoita sekä alaikäisten oppilaiden huoltajiin. Lisäksi muutokset koulujen ja oppilaitosten työ- ja loma-ajoissa vaikuttaisivat laajasti opetuksen ja koulutuksen järjestäjien yhteistyöverkostoihin sekä kuntien lapsille ja nuorille sekä kouluikäisten perheille tarjoamiin palveluihin. Muutos edellyttäisi myös kouluissa työskentelevän henkilöstön työ- ja loma-ajoista sopimista.

Muistioloonnos on laadittu virkatyönä opetus- ja kulttuuriministeriössä. Työn aikana on kuultu Opetushallituksen ja Ylioppilastutkintolautakunnan virkahenkilöitä. Muistiolounnoksessa loma-aikoja ja niiden mahdollisten muutosten vaikutuksia tarkastellaan ensisijaisesti opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan sekä koulutusjärjestelmän näkökulmasta. Muistio on tarkoitettu pohjaksi loma-ajoista käytävälle keskustelulle ja niitä koskeville jatkotoimille.

Palautteen saamiseksi malleista sekä muistion täydentämiseksi ja tarvittaessa korjaamiseksi toteutettiin lausuntokierros 22.5.2026 – 3.7.2026. Lausuntopyyntö osoitettiin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle sekä alan keskeisille sidosryhmille.

# 1. Malli kesäloman siirtämisestä ja kevätlukukauden keventämisestä

Taulukko 1 Kesäloman siirtäminen ja sen keskeiset vaikutukset

| Muutos ja vaikutukset                                                                                                          | Kesäloman siirtäminen kahdella viikolla ja kevätlukukauden keventäminen                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Siirretään kesäloman alku kahdella viikolla nykyistä myöhemmäksi</li> <li>• Säädetään syyslukukaudelle paluu elokuun puolivälin jälkeen</li> <li>• Kevään työaika pitenee ja syksy lyhentyä viikolla</li> <li>• Säädetään huhtikuun loppuun uudesta kevätlomasta</li> </ul> |
| edellytetyt säädösmuutokset                                                                                                    | <p>Perusopetuslaki 628/1998 23 §<br/>(valtuus säätää asetuksella koulutyön aloittamisesta elokuussa ja kevään loma-ajasta)</p> <p>Perusopetusasetus 7 §<br/>(muutos koulutyön päättymisen ajankohtaan ja uusia säädöksiä koulutyön aloittamisesta elokuussa ja vähintään viikon kestoisesta kevätlomasta)</p>        |
| lomapäivien lukumäärä                                                                                                          | Ei muutoksia                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| kesäloman pituus                                                                                                               | Kesäloman kesto lyhyimmillään perustuisi säädöksiin ja olisi muutaman päivän nykyisin pidettyä lomaa lyhyempi; opetuksen järjestäjä voisi kuitenkin päättää pidemmästä lomasta ja koulutyön aloittamisesta säädettyä myöhemmänä ajankohtana elokuussa.                                                               |
| syys-, joul- ja talviloma                                                                                                      | Opetuksen järjestäjä päättää                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| kevätloma                                                                                                                      | Säädetään uusi minimissään viikon mittainen lomajakso huhtikuun loppuun keventämään pidentyvää kevätlukukautta.                                                                                                                                                                                                      |
| perusopetuksen jälkeinen yhteishaku, opiskelijavalinnat, tulosten julkaisu, opiskelupaikan vastaanotto ja varasijoilta valinta | Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää ajankohdan; päättöarvioinnin siirtyessä kesäkuulle myös edellytykset yhteishaun toteuttamiselle siirtyisivät. Opiskelupaikan vastaanottaminen tapahtuisi heinäkuussa, varasijoilta valinnat saataisiin päätökseen elokuun puolivälin jälkeen.                                 |
| ammattillinen koulutus                                                                                                         | Koulutuksen järjestäjät päättävät loma-ajoista; loma-aikakäytännöissä on vaihtelua. Osa ammatillisen koulutuksen järjestäjistä voi katsoa tarkoituksenmukaiseksi muuttaa lomia peruskoulujen kanssa yhtenäiseksi.                                                                                                    |
| lukiokoulutus                                                                                                                  | Koulutuksen järjestäjät päättävät loma-ajoista; perusopetuksen loma-aikojen muutosten myötä lukiodien osalta voi olla tarkoituksenmukaista muuttaa loma-aikoja vastaamaan perusopetuksen käytänteitä.                                                                                                                |
| ylioppilastutkintokoe                                                                                                          | Ylioppilastutkintolautakunta määrää ylioppilastutkintokokeiden aikatauluista ja järjestelyistä. Koeaikoja ei ole säädöksiin kytketty lukiokoulutuksen järjestäjien päättämiin työ- tai loma-aikoihin ja kokeet voitaisiin määrätä pidettäväksi jotakuinkin paikoilla, joilla ne ovat viime vuosina olleet.           |
| korkea-asteen opintoihin siirtyminen                                                                                           | Vaikutuksia syntyy vain, jos ylioppilastutkinnon suorittamisen ajankohdat siirtyisivät nykyisestä myöhemmäksi.                                                                                                                                                                                                       |
| kunnat                                                                                                                         | Opetuksen järjestämisen suunnittelutyötä, henkilöstöresurssin uudelleen allokointia sekä perusopetukseen kytkeytyvien erilaisten palvelujen järjestelyjä vastaamaan muuttuvia työ- ja loma-aikoja; lisäksi saattaa edellyttää joidenkin kuntapalvelujen kohdentamista uudella tavalla.                               |
| opetus- ja ohjaushenkilöstö                                                                                                    | Edellyttää työajoista sopimista.                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

Taulukko 2 Lomien suuntaa antava sijoittuminen nykyisin ja esitetyn mallin mukaisesti

[illegible]

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <b>Nykyinen kesäloma.</b> Koulutyö päättyy viikon 22 viimeisenä arkipäivänä ja loma alkaa viikolla 23. Opetuksen järjestäjä päättää koulutyöhön paluusta. Viime vuosina syyslukukausi on usein aloitettu jonakin viikon 32 arkipäivänä.                                                                                                            |
|  | <b>Mallissa esitetty kesäloma.</b> Koulutyö päättyisi viikon 24 viimeisenä arkipäivänä. Koulutyö aloitettaisiin aikaisintaan viikon 34 ensimmäisenä arkipäivänä. Kesäloman kesto säädettäisiin näin minimissään 9 viikon mittaiseksi. Koulutuksen järjestäjä voisi päättää loman jatkumisesta myös pidemmälle elokuun loppupuolelle.               |
|  | <b>Syysloma.</b> Opetuksen järjestäjä päättää, vietetäänkö syyslomaa, mihin ajankohtaan se ajoittuu ja kuinka pitkä loma on. Tavallista on, että syyslomaa vietetään lokakuun lopussa viikoilla 42 tai 43. Mikäli syyslukukausi käynnistyisi nykyistä myöhemmin, syyslomien vietto painottuisi viikolle 43.                                        |
|  | <b>Joululoma.</b> Opetuksen järjestäjä päättää joulun pyhien, uuden vuoden aaton ja loppiaisen yhteydessä pidettävistä mahdollisista lomapäivistä. Joululoma on aloitettu muutama päivää ennen jouluaattoa kalenterivuoden vaihdellessa viikolla 51 tai 52 ja päätetty viikolla 1 tai 2 siten, että loman kesto on ollut hieman yli kaksi viikkoa. |
|  | <b>Talviloma.</b> Opetuksen järjestäjä päättää talviloman viettämisestä, sen ajankohdasta ja pituudesta. Opetuksen järjestäjät ovat ajoittaneet viikon mittaisen talviloman porrastetusti siten, että lomaa on vietetty helmi-maaliskuussa viikoilla 8, 9 tai 10.                                                                                  |
|  | <b>Mallissa esitetty kevätloma.</b> Huhtikuun loppuun tulisi vähintään viikon kestävä kevätloma, joka ajoittuisi viikolle 17 tai 18. Opetuksen järjestäjä voisi päättää loman jatkamisesta pidempään. Uusi loma ei lisäisi lomapäivien määrää lukuvuoden aikana vaan lomapäivät vähentäisivät muiden lomien kestoa.                                |

Peruskoulujen kesälomista käydyssä julkisessa keskustelussa on toivottu koulujen aloitusta nykyistä myöhemmin elokuulla, ja moni vielä muistaa ajat, jolloin kesälomat jatkuivat elokuun puoliväliin asti. Lomajaksojen ajoittuminen tasaisesti lukuvuoden läpi edistää oppilaiden jaksamista, ja opetuksen järjestäjät ovat pidentäneet muun muassa syyslomaa siirtämällä lomapäiviä kesäloman lopusta lokakuulle. Näin kesälomat ovat lyhentyneet ja koulutyöhön paluu aikaistunut.

Tässä luvussa kuvataan malli, jolla perusopetuksen kesäloman siirto nykyistä myöhemmäksi olisi mahdollista toteuttaa. Kesäloma aloitettaisiin nykyiseen verrattuna kaksi viikkoa myöhemmin viikon 24 viimeisen arkipäivän jälkeen ja koulutyöhön palattaisiin elokuun puolivälin jälkeen, aikaisintaan viikon 34 ensimmäisenä työpäivänä. Malli ottaa huomioon pidentyvän kevätlukukauden, jonka keventämiseksi esitetään uutta kevätlomaa turvaamaan oppilaiden jaksaminen lukuvuoden viimeisinä kuukausina. Vähintään viikon mittainen kevätloma ajoittuisi huhtikuun loppuun viikoille 17 ja 18 opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Seuraavissa alaluvuissa kuvataan, millaisia muutoksia mallin toteuttaminen edellyttäisi säädöksissä ja millaisia vaikutuksia sen toimeenpanolla olisi koulutusjärjestelmään.

## 1.1 Säädosmuutostarve

Perusopetuksessa kesäloman aloituksen ja lopettamisen siirtäminen nykyistä myöhäisemmäksi ja uuden lomajakson käyttöön ottaminen edellyttäisivät säädösmuutoksia sekä loma-aikojen uudelleen suunnittelua. Perusopetuksen työajoista säädetään perusopetuslaissa (628/1998) ja -asetuksessa (852/1998), ja mallissa esitetty muutos edellyttäisi säädösmuutoksia niistä kumpaiseenkin. Nykyistä laajemmalla sääntelyllä voitaisiin varmistaa loma- ja työaikojen kansallinen yhdenmukaisuus niiltä osin kuin sille on tarvetta. Loma-aikojen sääntely myös vähentäisi tarvetta valtakunnalliseen tai alueelliseen loma-aikojen koordinointiin muutoksen alkuvaiheessa ennen kuin uudet lomakäytännöt vakiintuisivat. Uusi, aiempaa kattavampi sääntely kuitenkin kaventaisi perusopetuksen järjestäjien päätäntävaltaa loma- ja työajoissa.

**Perusopetuslain 23 §:**ssä säädetään lukuvuodesta, työpäivien määrästä sekä annetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle valtuutus säätää asetuksella koulutyön päättymisajankohdasta. Mallin toteuttaminen edellyttäisi lakiin valtuuksia säätää asetuksella myös koulutyöhön paluun ajankohdasta sekä keväälle ajoittuvasta lomajaksosta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö säätää **perusopetusasetuksen 7 §:**ssä lukuvuoden koulutyö päättyväksi viikon 22 viimeisenä arkipäivänä, joka on touko - kesäkuun vaihteeseen sijoittuva lauantaipäivä. Malli edellyttäisi, että koulutyön päättymisajankohta siirrettäisiin kaksi viikkoa nykyistä myöhemmäksi. Uutena asiana säädettäisiin koulutyöhön palaamisesta elokuussa

aikaisintaan viikon 34 ensimmäisenä työpäivänä sekä huhtikuun lopulle sijoittuvasta vähintään viikon mittaisesta kevätlomasta, jonka koulutuksen järjestäjät voisivat toteuttaa viikkojen 17 ja 18 aikana.

Perusopetuksen kesäloman siirtoa koskevalle lainvalmistelualoite voisi tulla esimerkiksi hallitusohjelman kirjauksesta, kansalaisaloitteena, eduskunnan lausumista tai ministeriön omana aloitteena, joka perustuu kerättyyn tietoon, selvityksiin tai lakien vaikutusten seurantaan. Esivalmisteluvaiheessa koottaisiin aloitetta koskevaa tietoa ja näkemyksiä sekä arvioitaisiin lainvalmisteluhankkeen tarve, tavoitteet ja toteuttamista. Sidosryhmien kuuleminen olisi olennainen osa esivalmistelua. Päätös lainvalmisteluhankkeen käynnistämisen tarpeesta tehtäisiin esivalmistelun pohjalta.

Lakien perusvalmistelun aikana selvitetään muun muassa oikeudelliset kysymykset sekä vaihtoehtoiset ratkaisut vaikutusarvioineen. Olennainen osa valmistelua olisi lakitekstin ja perustelujen kirjoittaminen. Perusopetuslain muutosten osalta hallituksen esityksen antaminen eduskunnalle edellyttäisi valtioneuvoston päätöstä.

Asetusteksti luonnosteltaisiin lain valmistelun yhteydessä asetuksenantovaltuuksista säädettäessä.

## 1.2 Vaikutukset

### **Kesäloman pituus**

Koulutyö päättyisi kesäkuussa viikon 24 viimeisenä arkipäivänä ja koulutyöhön palattaisiin elokuussa aikaisintaan viikon 34 ensimmäisenä arkipäivä.

Uusi sääntely määritteli kesäloman keston lyhyimmillään yhdeksän viikon mittaiseksi ja näin toteutettuna loma olisi nykyisin pidettyä kesälomaa hieman lyhyempi. Perusopetuksen järjestäjät voisivat kuitenkin päättää pidemmästä lomasta ja koulutyön aloittamisesta säädettyä myöhempänä ajankohtana elokuussa.

### **Muut loma-ajat**

Huhtikuun loppuun viikkojen 17 ja 18 ajalle tulisi vähintään viikon kestävä kevätloma. Perusopetuksen järjestäjät voisivat päättää lomaviikon tarkemmasta toteutusajasta ja myös omalla päätöksellään pidentää kevätloman kestoa.

Työaika talvilomasta kesäloman alkuun on pitkä siitakin huolimatta, että kesäloma alkaa suhteellisen varhain kesäkuun alussa. Työviikkojen lisääntyminen ja kesäloman aloituksen siirtyminen nykyistä myöhäisemmäksi

edellyttäisivät kevätlukukauden keventämistä. Lomien jaksottumisella tasaisesti lukuvuoden aikana tukisi oppilaiden palautumista, lepoa ja virkistymistä.

Muutokset kesäloman ajankohdassa ja uusi kevätloma eivät muuttaisi loma- tai opetuspäivien määrää lukukauden aikana. Lomapäivät keväälle saataisiin lyhentämällä vastaava määrä lomapäiviä muista loma-ajankohdista. Opetuksen järjestäjien päätettävänä edelleen olisi, mitä muita lomajaksoja lukukauden aikana olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa kesä- ja kevätlomasta jäljelle jäävillä lomapäivillä. On vaikea ennakoida, missä määrin opetuksen järjestäjät kokisivat tarvetta säilyttää tai tehdä muutoksia vallitsevaan lomakäytäntöön syys-, joului- ja talviloman osalta. Kuluneiden vuosikymmenten aikana lomien ajankohdat ja kestot ovat olleet melko vakiintuneita, eikä esimerkiksi lomien kansalliselle koordinoinnille ole ollut tarvetta. Opetus- ja kulttuuriministeriön tai Opetushallituksen tehtäviin koulujen loma-ajoista sopiminen ei kuulu.

### **Perusopetuksen jälkeinen yhteishaku ja valintakokeet**

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää perusopetuksen jälkeisen yhteishaun aikatauluista Opetushallituksen esityksen perusteella. Yhteishaku koskee ensisijaisesti oppivelvollisia, jotka kevään yhteishaussa hakevat opiskelemaan lukioon, ammatillisiin perustutkintoihin, tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen, työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen tai kansanopistojen oppivelvollisille tarkoitetuille linjoille. Opiskelijavalinnat perustuvat pitkälti päättöarviointiin.

Koulutyön päätyminen kaksi viikkoa nykyistä myöhemmin siirtäisi perusopetuksen päättöarviointia, mikä vastaavasti siirtäisi yhteishakua perusopetuksen jälkeisiin koulutuksiin kahdella viikolla. Myös opiskelijavalintojen tekeminen, yhteishaun tulosten julkaiseminen, opiskelupaikan hyväksyminen ja varasijoilta sisäänotto siirtyisivät nykyistä myöhemmäksi. Käytännössä tulokset julkaistaisiin kesäkuun loppupuolella, opiskelupaikat otettaisiin vastaan viimeistään heinäkuussa ja varasijoilta hyväksyminen päättyisi elokuun lopussa tai syyskuun alussa.

Yhteishaun aikataulujen siirtymisen ohella kesälomien siirtäminen vaikuttaisi toisen asteen pääsykokeiden aikatauluun siirtäen niitä kahdella viikolla nykyistä myöhemmäksi. Ammatillisessa koulutuksessa on yli 200 hakukohdetta, joihin järjestetään erilliset pääsykokeet. Opiskelijamääriltään suurimmat vaikutukset alakohtaisesti kohdistuisivat sosiaali- ja terveysalan perustutkintojen pääsykokeisiin, jossa on yli 50 hakukohdetta. Kasvatus- ja ohjausalan perustutkintojen hakukohteita on 30. Lukiokoulutuksessa eri painotuksia ja

erityisen tehtävän saaneille lukioille aikataulumuutos näkyisi, mikäli ne järjestävät pääsy- tai soveltuvuuskokeita.

Oppivelvollisuuslain mukaan perusopetuksen järjestäjällä on velvollisuus ohjata ja valvoa oppivelvollisen hakeutumista perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen perusopetuksen 9. luokalla. Jos oppivelvollinen ei saa opiskelupaikkaa yhteishaussa, perusopetuksen järjestäjä jatkaa ohjausta kevätlukukauden koulutyön päätyttyä ja auttaa oppivelvollista hakemaan opiskelupaikkaa yhteishaun jälkeisessä jatkuvassa haussa. Ehdotus kesälomien siirtämisestä siirtäisi myös tämän perusopetuksen aikaisen ns. kesäohjauksen toteutumisen aikatauluja kahdella viikolla eteenpäin ja vaikuttaisi tätä kautta oppivelvollisten ohjausta tekevien henkilöiden vuosilomiin.

Jos oppivelvollinen nuori vielä kesän jälkeen on ilman opiskelupaikkaa tai keskeyttää aloittamansa opinnot, oppivelvollisuuslain mukainen ohjaus- ja valvontavastuu siirtyy perusopetuksen tai koulutuksen järjestäjän ilmoituksen perusteella nuoren asuinkunnalle. Kesälomien siirrolla muutoksella olisi vaikutusta oppivelvollisuuslain 11 §:n 1 momentin mukaiseen oppivelvollisuuden suorittamisen tarkistuspäivään. Nykyisin opetus- ja kulttuuriministeriö määrää päivän elokuun lopulle. Kesälomien siirron myötä oppivelvollisuuden suorittamisen tarkistuspäivä siirtyisi lähemmäs syyskuun puoliväliä.

## **Toisen asteen koulutus**

Lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa loma-ajoista ei säädetä, mutta erityisesti lukiokoulutuksessa on noudatettu perusopetuksen kanssa yhtenäisiä lomakäytäntöjä. Perusopetuksen loma-aikojen muuttuessa olisi tarkoituksenmukaista, että lukiokoulutuksen ja mahdollisesti myös osa ammatillisen koulutuksen järjestäjistä muuttaisi oppilaitostensa työ- ja loma-aikoja vastaamaan perusopetuksen työ- ja loma-aikoja.

## **Loma-aikojen muutosten vaikutukset ylioppilastutkintokokeisiin**

Ylioppilastutkinnon suorittamisesta säädetään ylioppilastutkinnosta annetulla lailla (502/2019). Lain 4 §:n mukaan ylioppilastutkinto järjestetään lukiokoulutusta antavissa oppilaitoksissa samanaikaisesti kaksi kertaa vuodessa.

Ylioppilastutkintolautakunta määrää ylioppilastutkintokokeiden järjestämisestä ja niihin liittyvistä aikatauluista ja järjestelyistä. Lautakunta muun muassa laatii

ja ilmoittaa kaikkien kokeiden alustavan arvostelun tarkemman aikataulun erikseen jokaiselle tutkintokerralle. Aikataulu laaditaan siten, että kunkin kokeen alustava arvostelu on valmis noin kahdentoista työpäivän kuluttua kokeesta. Lisäksi koesuorituksen arvosteluun oikaisuun varataan aikaa 14 päivää.

Ylioppilastutkintokokeiden ja niihin liittyvien järjestelyjen aikataulutusta ei ole säädöstasolla kytketty lukioden työaikoihin. Koeajoista määrittessään ylioppilastutkintolautakunta ottaa huomioon muun muassa opiskelijoiden jaksamisen, koejärjestelyiden toteuttamisen lukioissa ja kokelasmäärältään suurten kokeiden arvostelun vaatiman ajan. Lisäksi varmistetaan, että opiskelijoille jää aikaa korkeakouluihin hakeutumiseen, esimerkiksi valmistautumiseen pääsykokeisiin.

Muutokset perusopetuksen loma-ajoissa eivät lähtökohtaisesti vaikuttaisi ylioppilastutkintokokeiden aikatauluihin. Muutoksiin ei ole tarvetta silloinkaan, jos lukiokoulutuksen järjestäjät päättäisivät toteuttaa loma-ajat mallin esittämällä tavalla. Kokeet voitaisiin toteuttaa nykyisillä paikoillaan maaliskuuhun ja syys-lokakuussa. Mikäli lukiokoulutuksen järjestäjät siirtyisivät noudattamaan mallin mukaisia perusopetuksen työ- ja loma-aikoja, ylioppilaskokelaiden valmistumisaika kokeisiin muuttuisi hieman nykyisestä. Koulutuksen järjestäjillä olisi kuitenkin kevätlukukaudella mahdollisuus kompensoida kesäloman siirrosta aiheutuvien työpäivien väheneminen esimerkiksi lukulomaa lyhentämällä. Syksyllä ylioppilaskokelaiden käytössä olevaan opiskelu-aikaan vaikuttaisi se, päättääkö koulutuksen järjestäjä jatkaa kesälomaa mallissa esitettyä pidemmälle eli viikolle 34 tai sen jälkeen.

Ylioppilastutkintokokeiden toteutuminen nykyisillä paikoillaan mahdollistaisi sen, että hakeutuminen jatko-opintoihin toteutuisi nykyisenkaltaisella aikataululla.

Ylioppilaaksi valmistuneella ei ole oikeutetta opintotukeen. Mikäli lukioden kevätlukukausi jatkuisi esitetyn mallin mukaisesti viikolle 24, mutta tutkinto valmistuisi nykyisellä aikataululla viikolla 22, opintotukiviikkojen määrää keväällä valmistuvien osalta vähenisi noin kahdella viikolla nykyiseen verrattuna.

## **Toiselta asteelta korkeakoulutukseen siirtyminen**

Korkea-asteen opintoihin hakeutuminen edellyttää, että hakija on saanut toisen asteen opintonsa päätökseen ja on hakukelpoinen jatko-opintoihin. Ammatillisessa koulutuksessa tutkintoja suoritetaan joustavasti läpi vuoden. Myös lukion oppimäärän suorittamisajankohdat voivat vaihdella. Sen sijaan ylioppilastutkinnon kokelaat suorittavat tutkintoaan samanaikaisesti ja kansallisesti keskitetyllä koemenettelyllä. Mikäli ylioppilastutkinnon

suorittamisajankohtia ja tutkintokokeita siirrettäisiin järjestettäväksi muutama viikko nykyistä myöhemmin, olisi muutoksilla vaikutusta korkea-asteen koulutukseen hakeutumiseen. Tällaista kokeiden siirtoa esitetty malli ei kuitenkaan edellytä.

## **Kuntien tehtävät**

Kunnat olisivat keskeisessä roolissa koulujen loma- ja työaikoja muutettaessa. Toimeenpano edellyttäisi kunnilta opetuksen järjestämisen suunnittelutyötä, henkilöstöresurssin uudelleen allokointia sekä perusopetukseen kytkeytyvien erilaisten palvelujen järjestelyjä vastaamaan muuttuvia työ- ja loma-aikoja.

Opetusta järjestäessään kunta toimii yhteistyössä muiden toimijoiden ja palvelujen tuottajien kanssa. Muutokset koulujen työ- ja loma-ajoista vaikuttaisivat esimerkiksi sopimuksiin koulujen käyttämien ruoka-, kiinteistönhuolto- ja puhdistuspalvelujen kanssa tai julkisen liikenteen ja koulukyytien järjestämisessä. Myös esimerkiksi hyvinvointialueiden vastuulla oleva opiskeluhuollon palvelujen järjestämisestä olisi tarve sopia niin, että palvelut ovat saatavilla koulutyön aikana.

Kunnat koordinoivat muun muassa lasten ja nuorten lomien aikaista harrastustoimintaa. Vain osa huoltajista voi järjestää omat vuosilomansa siten, että ne kattavat kaikki koulujen loma-ajat. Perheiden ja kuntien ratkaistavaksi tulisi pienimpien oppilaiden hoidon järjestäminen niiden päivien aikana, kun vanhemmat ovat töissä. Mikäli koulujen loma-ajoissa tapahtuu muutoksia, olisi harrastus-, nuoriso-, liikunta- ja leiripalveluita organisoitava uudella tavalla siten, että ne ovat tarjolla oikea-aikaisesti. Nykyisin koululaisille tarjotut harrastus- ja leiripalvelut on sijoitettu kesäkuulle ja elokuun alkuvuikolle sekä syys- ja hiihtolomaviikolle, jolloin kunnan alueen kouluissa lomaillaan.

Kuntien tulisi myös seurata, mikä vaikutus muutoksella olisi varhaiskasvatuksen tarpeeseen erityisesti kesäkuukausien aikana.

## **Opetus- ja ohjaushenkilöstön työajat**

Perusopetuksessa lomien siirto vaikuttaisi opetus- ja ohjaushenkilöstön työ- ja loma-aikoihin. Opettajien työajasta on sovittu opetusalan virka- ja työehtosopimuksessa (OVTES). Opettajan työ rytmittyy opetustyöaikaan ja opetustyöajan keskeytyksiin, jotka tarkoittavat koulun loma-aikoja. Kokonaistyoajajärjestelmässä olevalla opetushenkilöstöllä on myös oikeus vuosilomaan. Nykyisin opettajia ei voida määrätä opetustyöhön kesäaikaan laajemmin tai pidemmäksi aikaa, ellei kesäopetuksesta sovita paikallisesti

luottamusmiehen kanssa. Myös muut oppilaitoksen loma-ajat ovat samalla tavoin suojattuja. Muutokset loma-ajoissa edellyttäisivät opettajien työaikojen uudelleen sopimista.

Muutokset perusopetuksen jälkeisen yhteishaun aikataulussa vaikuttaisivat niiden opetus-, ohjaus- ja hallintohenkilöiden työhön, jotka työskentelevät opiskelijavalinta-asioissa lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja kansanopistoissa.

## 2 Koulujen ja oppilaitosten työajat

### 2.1 Esi- ja perusopetus

#### **Säädökset**

Perusopetuksen työajoista säädetään perusopetuslaissa (628/1998) ja -asetuksessa (852/1998). Säännökset koulun työajoista konkretisoivat lapsen oikeutta lepoon ja vapaa-aikaan. Ne sääntelevät opetuksen määrää ja tasoa, oppilaiden oikeuksia ja opintososiaalisten etujen järjestämistä sekä välillisesti myös opetuksen kustannuksia. Lisäksi koulujen työaikaa koskevat säännökset toimivat koulun henkilöstölle työsuojelunormeina.

Perusopetuslain 23 §:n 1 momentin mukaan perusopetuksessa lukuvuosi alkaa 1 päivänä elokuuta ja päättyy 31 päivänä heinäkuuta. Lukuvuodessa on 190 työpäivää. Lukuvuoden työpäivistä vähennetään muuksi arkipäiväksi kuin lauantaiksi sattuva itsenäisyyspäivä, loppiainen ja vapunpäivä. Lisäksi asianomaisen ministeriön luvalla työpäivien määrä voi erityisestä syystä olla säädettyä suurempi.

Perusopetusasetuksen 7 §:ssä säädetään lukuvuoden koulutyön päättymisen ajankohdaksi viikon 22 viimeinen arkipäivä, joka on touko - kesäkuun vaihteeseen sijoittuva lauantaipäivä.

Perusopetuslain 23 §:n 3 momentin mukaan sellaiset työpäivät, jolloin opetusta ei ole voitu järjestää pakottavasta syystä eikä opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita muutoin ole saavutettu, korvataan lisäämällä työpäiviä enintään kuudella päivällä. Näin koulutyö voi päättyä opetuksen järjestäjän päättämänä ajankohtana (perusopetusasetuksen 7 §).

Perusopetuslain 24 §:n 1 momentin mukaan oppilaan työ määrä saa olla enintään sellainen, että hänelle koulunkäyntiin, koulumatkoihin ja kotitehtäviin käytettävä aika huomioon ottaen jää riittävästi aikaa lepoon, virkistykseen ja harrastuksiin. Oppilaalle annettavan

perusopetuksen vuosittaisesta ja viikoittaisesta määrästä säädetään perusopetusasetuksen 3 §:ssä ja päivittäisestä työmäärästä 4 §:ssä.

## **Lomakäytännöt**

Lukuvuosi ja koulutyö päätetään kaikissa peruskouluissa lain mukaan viikon 22 viimeisenä arkipäivänä. Muuten opetuksen järjestäjät voivat itsenäisesti päättää koulujen työ- ja loma-ajoista siten, että lukuvuoden työpäivien määrä on 190. Esimerkiksi lukuvuosi alkaa virallisesti 1.8., mutta käytännössä lukuvuoden varsinaisen aloitusajankohdan päättää paikallisesti opetuksen järjestäjä. Suomessa koulutyön alkamispäivä on yleensä elokuun ensimmäisellä puoliskolla.

Usein päätös loma-ajoista ja opetuksen käynnistymisestä uuden lukuvuoden alussa tehdään koordinoitusti kunnan sisällä tai yhteistyössä lähialueiden kanssa. Lomakäytäntöjen taustalla ei nykyisin käytännössä ole kansallista koordinaatiota, eikä esimerkiksi hiihtolomien ajoittumista säädellä kansallisesti. Koska loma-aikojen pääasialliset ajankohdat ovat vuosikymmenten aikana vakiintuneita, loma-ajoista on totuttu päättämään melko kapeiden aikaikkunoiden sisällä.

Opetushallituksen keräämien tietojen mukaan lukuvuonna 2023–2024 manner-Suomessa maakuntien keskuskaupungeissa perusopetuksen syyslukukausi käynnistyi 9. tai 10. elokuuta. Useissa kunnissa on viime vuosina siirrytty järjestämään koulujen syysloma viikon mittaisena. Tämä järjestely on käytännössä varhentanut koulutyön aloituspäivämäärää elokuussa.

- Syyslomia vietiin pääasiassa lokakuun lopussa viikoilla 42–43.
- Yleisimmin joululoma alkoi lauantaina 23.12.2023 ja päättyi lauantaina 6.1.2024 tai sunnuntaina 7.1.2024.
- Talvilomat olivat porrastettuja eri alueiden mukaan kolmen viikon jaksossa:
  - Viikko 8 (19.–23.2.2024): pääkaupunkiseutu, Pori, Turku
  - Viikko 9 (26.2.–1.3.2024): mm. Hämeenlinna, Kotka, Mikkeli, Tampere
  - Viikko 10 (4.–8.3.2024): Pohjois- ja Itä-Suomen kunnat, esim. Oulu, Rovaniemi, Kuopio

Peruskoulujen syyslukukausi on kestoltaan noin 19 viikkoa ja kevätlukukausi 21 viikkoa. Tutkimustietoa on siitä, että perusopetuksen oppilaiden hyvinvointi, koettu terveydentila ja jaksaminen on heikointa kevätlukukaudella maaliskuun lopusta toukokuun loppuun. Niissä Suomen naapurimaissa, joissa kesäloma alkaa myöhemmin kesäkuussa, on lukukausi katkaistu pitkähköllä keväälle sijoittuvalla lomajaksolla, jollaista Suomessa ei ole.

## 2.2 Lukiokoulutus

### Säädökset

Lukiolaissa (714/2018) ei säädetä lukiokoulutuksen jakautumisesta vuosiluokkiin eikä lukuvuodesta ja työpäivien määrästä. Lukiolain 13 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän on järjestettävä oppimäärän mukainen opetus ja opintojen ohjaus siten, että lukiokoulutuksen oppimäärä on mahdollista suorittaa kolmessa vuodessa. Koulutuksen järjestäjän on opintoja järjestäessään huolehdittava koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta ja siitä, että opiskelijan edellytykset oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen eivät vaarannu.

### Lomakäytännöt

Lukioiden lukuvuodesta päättää lukiokoulutuksen järjestäjä esimerkiksi vuosisuunnitelmissaan. Usein päätökset mukailevat perusopetuksen työ- ja loma-aikoja. Lukuvuosi alkaa yleensä elokuun toisella viikolla ja päättyy touko-kesäkuun vaihteessa. Lukioissa ja perusopetuksessa on osittain yhteisiä opettajia, tiloja ja ruokahuolto, mikä osaltaan on johtanut siihen, että lukuvuodet rytmittyvät samalla tavalla.

Lukioissa ns. lukuloma on opetukseton jakso, joka on tarjonnut abiturienteille mahdollisuuden rauhassa valmistautua ylioppilaskirjoituksiin ja kerrata tutkintoaineita. Nykyisin kokelaat suorittavat tutkintokokeet usein hajautetusti ja lukuloman merkitys on osittain vähentynyt. Lukulomajaksosta hyötyvät erityisesti ne kokelaat, jotka keskittävät tutkintokokeensa keväälle. Jakso toimii myös symbolisena päätösvaiheena lukio-opinnoille. Lukuloma ajoittuu helmikuun puolivälistä kirjoitusten alkuun.

## 2.3 Ammatillinen koulutus

### Säädökset

Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) ei sisällä säädöksiä lukuvuodesta tai koulutuksen työajoista. Lain 61 §:n mukaan opiskelijalla on oikeus saada eri oppimisympäristöissä sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen. Osaamisen hankkiminen oppilaitoksessa ja muissa oppimisympäristöissä sekä opetus, ohjaus ja tuki ajoitetaan ja mitoitetaan opiskelijan tarpeisiin. Koulutuksen aloittavalle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma, johon kirjataan yksilölliset osaamisen hankkimista ja osoittamista koskevat tiedot. Oppivelvolliselle

henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma on laadittava siten, että suunnitelman mukainen ammatillisen tutkinnon suorittamisaika on enintään neljä. (44 § mom. 1 ja 2.)

### **Lomakäytännöt**

Ammatillista koulutusta suunnitellaan ja toteutetaan opiskelijälähtöisesti ja henkilökohtaisia osaamisen kehittämissuunnitelmia laadittaessa opiskelusta ja lomista on mahdollista sopia yksilöllisesti. Ammatillisessa koulutuksessa opetuksen ja loma-aikojen ajoittuminen vaihtelee paitsi koulutuksen järjestäjittäin myös koulutuksen järjestäjän sisällä. Vaihtelu voi olla esimerkiksi ala- ja tutkintokohtaista, ryhmäkohtaista tai yksilöllistä. Osa koulutuksen järjestäjistä noudattaa lukuvuodessa perusopetuksen lukuvuotta vastaavia aikatauluja. Osalla koulutuksen järjestäjistä lukuvuosi on koko vuoden kestoinen, jolloin koulutusta tarjotaan läpi vuoden asiakaslähtöisesti opiskelijoiden tarpeen mukaan. Osa koulutuksen järjestäjistä tarjoaa sekä perusopetuksen lukuvuotta vastaavasti ajoittuvia koulutuksia että läpi vuoden ajoittuvia koulutuksia.

## **2.4 Ammattikorkeakoulut ja yliopistot**

### **Säädökset**

Yliopistoja ja ammattikorkeakouluja koskevan lainsäädännön mukaan korkeakoulujen lukuvuosi alkaa 1 päivänä elokuuta ja päättyy 31 päivänä heinäkuuta. Opetuksen järjestämisen aikataulut ovat autonomisten korkeakoulujen itsensä päätettävissä.

### **Lomakäytännöt**

Korkeakouluissa opinnot aloitetaan nykyisin elokuun loppupuolella tai syyskuun alussa. Kevään opetuksen päättämisaikakohdassa on vaihtelua, mutta opinnot päättyvät yleensä huhti-toukokuussa. Monet korkeakoulut järjestävät myös kesällä opetusta eri muodoissa.

### 3 Loma-aikojen kehittyminen Suomessa

Perusopetuksen lomien sijoittumiselle nykyiselle paikalleen on pitkät perinteet kuten myös sille, että loma-aikojen sääntelyn rinnalla opetuksen järjestäjät ovat voineet käyttää harkintaa. Loma-aikojen ajoittumisessa on otettu huomioon muun muassa juhlaperinteet, erilaisia työelämän tarpeita sekä sääolosuhteita. Esimerkiksi kesälomien aloittamiseen ovat vaikuttaneet yliopisto-opiskelijoiden keväiset juhlatraditiot, joilla oli suuri merkitys Suomen kulttuurisessa kehityksessä 1800- ja 1900-luvun vaihteessa.

Vuonna 1866 kansakouluasetuksella säädettiin lukuvuoden pituus 43 viikon mittaiseksi. Kouluvuosi alkoi tuolloin elokuun alussa ja päättyi kesäkuun puolivälissä. Koulusetuksen taustalla oli Cygnaeuksen ehdotus kansakoululaitoksen perustamiseksi Suomessa. Ehdotus sisälsi muun muassa ajatuksen, että lomat olisi sovittava paikallisiin sää- ja muihin olosuhteisiin. Myöhemmin Keisarikunnan majesteetin armollisessa koulujärjestyksessä vuodelta 1872 määrättiin lukuvuosi alkamaan 1. syyskuuta ja päättymään 15.6.

Vuoden 1921 oppivelvollisuuslain mukaan kansakoulun lukuvuoden pituus oli 36 viikkoa. Supistetussa kansakoulussa pituus oli 40 viikkoa. Opetusaika oli kuitenkin jaettu eri luokkien kesken, jolloin todellinen oppilaskohtainen opetusaika oli lyhyempi. Oppivelvollisuuslakia täydentävä asetus sääti lukuvuoden alkamaan yläkansakoulussa viimeistään 1.9. ja alakansakoulussa kansakoulun johtokunta päätti lukuvuoden alkamisen ja päättymisen. Supistetulla kansakoululla oli oma aikataulunsa.

Vuoden 1957 kansakoululaki määritteli lukuvuoden ajalle 1.8.–31.7. Koulutyön pituus lukuvuodessa oli 200 työpäivää ja koulutyön tuli alkaa 1.9. ja päättyä toukokuun viimeisenä arkipäivänä. Kansakoululakia tarkentavan asetuksen mukaan työ voitiin keskeyttää enintään 12 päiväksi syksyisin, jos oppilaiden enemmistö tarvittiin avuksi maatalous- tai muihin vastaaviin töihin. Syksyistä koulutyön keskeytystä kutsuttiinkin usein ”perunannostolomaksi”. Menetetty työpäivät oli korvattava. Kesäloman lisäksi oli vähintään 12 päivän joululoma ja 5-päivän pääsiäisloma.

1960-luvun lopulla koulutyön aloitus siirtyi elokuun alkuun ja peruskouluasetuksella pidenettiin lukuvuoden työajan pituutta. Lukuvuoden työ alkoi elokuun alkupuolella ja päättyi 15.6. Kesäloman lisäksi oli 11–15 päivän joululoma ja 5-päiväinen pääsiäisloma. Lupapäiviä olivat syys- ja toukokuun sekä joissakin tapauksissa elokuun ja kesäkuun lauantait.

Vuonna 1971 siirryttiin väliaikaisella järjestelyllä viisipäiväiseen työviikkoon, jota varten lukuvuoden pituus alennettiin 190 päivään. 190 päivän lukuvuosi vakituiseksi käytännöksi vuonna 1972. Muutos heijasteli työelämässä tapahtunutta siirtymää viisipäiväiseen työviikkoon. Ensin koulutyö säädettiin alkamaan 23. elokuuta, mutta vuonna 1972 luovuttiin kansakoulujen lomien säätämisestä lailla ja koulutyö aloitettiin jatkossa Kouluhallituksen erikseen määräämänä päivänä elokuussa.

Vuoden 1982 peruskoululaissa Kouluhallituksen tehtävistä koulutyön aloituspäivän määrääminen jäi pois, ja koulujen aloittamisesta päätettiin jatkossa paikallisesti. Päätöksenteolle kuitenkin annettiin raamit. Peruskouluasetuksessa vuonna 1984 säädettiin oppilaiden koulutyö aloitettavaksi elokuussa ja päätettäväksi viikon 22 viimeisenä arkipäivänä. Koulutyön aloittamisajankohdasta piti ilmoittaa oppilaiden huoltajille edellisen lukuvuoden koulutyön loppuun mennessä. Koulupiirissä, jossa oppilailla oli pitkiä tai muutoin vaikeita koulumatkoja, vesistöjen jäätyminen tai sulaminen esti yhtäjaksoisen koulunkäynnin tai joissa muu erityinen syy sitä vaatii, pystyi lukuvuoden koulutyön päättämään säädettyä myöhemmin kesäkuussa. Peruskoulussa oli kesäloman lisäksi vähintään kymmenen päivää kestävä joululoma. Vapaapäiviä olivat lauantait, jollei kunta toisin päättänyt.

## 4 Loma-ajat Euroopassa

Euroopassa koulujen lomakäytännöt vaihtelevat. Useissa maissa loma-ajoista päätetään esimerkiksi hallintoalueittain, paikallisesti tai opetuksen järjestäjäkohtaisesti. Vaihtelu näkyy lomapäivien määrässä, lomajaksojen pituudessa ja lukumäärässä sekä lomien ajoittumisessa eri vaiheisiin vuotta. Maiden välillä vaihtelua on paljon, eikä ole olemassa erityistä ”yleiseurooppalaista” lomakäytäntöä, johon suomalaisia lomioita voitaisiin verrata.

OECD-maissa on kerätty tietoa opetuksen ja lomapäivien määristä. OECD:n mukaan opetus peruskouluissa (ISCED 1 ja 2) jakautuu keskimäärin 38 kouluviikolle. Maiden välillä on kuitenkin suuria eroja. Kun lomien kokonaispituus on keskimäärin noin 14 viikkoa vuodessa, alimmillaan lomaa on alle 11 viikkoa (Costa Rica ja Tanska) ja enimmillään 17 viikkoa (Kreikka, Latvia ja Liettua). Suomi sijoittuu loma-ajan pituudessa keskiarvon tuntumaan. (How is the school year organised in OECD countries, OECD:n julkaisu 2024.)

Eurydice julkaisee vuosittain tiedot 39 Euroopan maan perusopetuksessa (primary and secondary general education) pidettävistä lomista. Tiedot on päivitetty syyskuussa 2025 ja löytyvät Eurydicen verkkosivuilta (<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/data-and-visuals/european-school-calendars>).

Eurydicen keräämissä tiedoissa kiinnitetään huomiota paitsi lomapäivien määrään, loman keston, niin myös taukojen määrään vuoden aikana. Oppilaiden jaksamisen kannalta on olennaista, että palauttavaa lomaa saa läpi vuoden. Peruskoulua vastaavassa opetuksessa oppilaiden lomat jakautuvat siten, että kesäloman lisäksi muita (vähintään viikon mittaisia) lomajaksoja on vuoden aikana 1–4. Kesäloman lisäksi lomioita on

- neljässä jaksossa 15 maassa, esimerkiksi Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Ranskassa ja Itävallassa
- kolmessa jaksossa 8 maassa, esimerkiksi Suomessa, Saksassa ja Irlannissa
- kahdessa jaksossa 14 maassa, esimerkiksi Islannissa, Espanjassa, Kreikassa ja Puolassa
- yhdessä jaksossa 3 maassa, esimerkiksi Italiassa.

Euroopassa koulujen kesäloman kesto vaihtelee 6–13 viikkoon, ja keskiarvo on 10 viikkoa. Suomessa kesäloma kestää noin 9,5 viikkoa. Suomessa kesäloman osuus on suuri verrattuna vuoden muihin lomajaksoihin. Esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa lomapäiviä on Suomeen verrattuna suhteessa enemmän kesän lisäksi myös muina vuodenaikoina.

Taulukko 3 Lomapäivien lukumäärä ja jaksottuminen perusopetuksessa Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Virossa (lähde: Eurydice)

| Maa           | Kesäloman kesto (pv) | Muiden (vähintään viikon) kestävien lomien määrä (pv) | Muiden (vähintään viikon) kestävien lomajaksojen lukumäärä | Edellisen sarakkeen lomajaksojen määrästä ne, jotka kestoltaan vähintään kaksi viikkoa |
|---------------|----------------------|-------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Suomi</b>  | 67                   | 30                                                    | 3                                                          | 1                                                                                      |
| <b>Ruotsi</b> | 68                   | 41                                                    | 4                                                          | 1                                                                                      |
| <b>Norja</b>  | 60                   | 36                                                    | 4                                                          | 1                                                                                      |
| <b>Tanska</b> | 42                   | 36                                                    | 4                                                          | 1                                                                                      |
| <b>Viro</b>   | 83                   | 35                                                    | 4                                                          | 1                                                                                      |

Erot loma-aikojen kestossa ja rytmityksessä vaikuttavat siihen, miten kesälomat sijoittuvat vuosikalenterissa. Perusopetustasoisessa koulutuksessa koulutyön aloittaminen elokuussa on erityisesti Pohjoismainen ilmiö. Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa koulutyön aloittamisesta päätetään paikallisesti, ja aloitusajankohta elokuussa vaihtelee. Suomessa koulutyö aloitetaan kuitenkin naapurimaihin verrattuna noin viikkoa aikaisemmin. Virossa kouluihin palataan syyskuun alussa. Viimeisimpinä koulutyö aloitetaan syyskuun puolivälissä tai sen jälkeen Bulgariassa ja Portugalissa sekä useimmilla Italian alueilla.

Vastaavasti Suomessa kesäloma aloitetaan aikaisemmin. Toisin kuin naapurimaissa, Suomessa ei ole otettu käyttöön keväälle ajoittuvaa pidempää lomajaksoa, jonka jälkeen opiskelun jatkuminen kesäkuussa olisi tehokasta. Suomeakin varhaisempi kesäloman aloitusajankohta on Islannissa, jossa kesälomalle siirrytään jo toukokuun puolivälin jälkeen.

OECD:n raportissa How is the school year organised in OECD countries todetaan tutkimus (Kromydas ym., 2022: The effect of school summer holidays on inequalities in children and young people's mental health and cognitive ability in the UK using data from the millennium cohort study), joka toi näyttöä, että pitkät lomat lisääisivät koulutuksellista eriarvoisuutta. Heikommassa asemassa olevien oppilaiden saamat virikkeet ja osaamisen vahvistuminen loma-aikoina voivat tutkimuksen mukaan jäädä vähäiseksi. Tästä syystä joissakin maissa on käynnistetty keskustelu koulujen lomakäytäntöjen uudistamisesta. Kesäloman lyhentäminen on kuitenkin todettu haastavaksi, sillä sitä vastustavat oppilaat, vanhemmat ja opettajat. Siitä huolimatta esimerkiksi Englannissa ja Ranskassa kesälomien lyhentämistä selvitetään. Englannissa kesäloman lyhentämisen yhteydessä selvitetään muiden lomien pidentämistä, ja Ranskassa keskustelussa oleva ehdotus on lyhentää kesälomaa pitäen muut lomat ennallaan. Ehdotukset ovat toistaiseksi keskusteluvaiheessa, ja OECD:n raportissa todetaan lomissa tehtävien muutosten edellyttävän huolellista harkintaa ja laajaa yhteisymmärrystä ennen niiden toteuttamista.

## 5 Lausuntojen koonti